

Fiskivinnulóggáva skal ikki vera almannalóg

Fiskivinnu-lóggávan skal stýra fiskiskapinum, men skal ikki samstundis virka sum almannalóggáva, heldur Búskaparráðið

Árni Gregersen

Eftir meting Búskaparráðsins eigur fiskivinnupolitikkurin og serstakliga lógirnar um sjófeingi og veiðugjald, at lúka tvey yvirskipað endamál:

- At fiskatilfeingið verður veitt burðardyggt og effektivt.

- At tilfeingisrentan fellur til landið sum árligt avkast (av tilfeingisogn landsins)

Tilfeingisrentan ella veiðigjaldið er árliga virðið av teimum einkaveiðirættindum, ið givin eru privatum aktørum við kvotum ella fiskidøgum.

Metingar Búskaparráðsins av ríkna fiskivinnupolitikkinum taka sostatt stóði í hesum tvínum omanfyri standandi endamálum. Búskaparráðið avmarkar seg til at viðgera búskaparlig málsevní í fiskivinnupolitikkinum.

Í viðmerkingunum til lógina um fyristing av sjófeingi, stendur:

–Regluverkið skal eisini lúka rakstrar- samfelagsbúskaparlig krøv. Rakstarbúskaparliga kravið er, at fiskiveiðan ber seg, útvegar fiskimonnum rímliga inntøku, at nóg mikið er til rakstur, kapitalkostnað og nýløgur.

–Samfelagsbúskaparliga kravið er, at veiðan gevur so stórt íkast til tjóðarúrtøkuna sum gjørligt. Regluverkið skal tryggja, at mest møguligt av virðisøkingini í sambandi við gagnnýtluna av fiskatilfeingnum er í Føroyum og kemur føroyska samfelagnum til góðar.

–Í fyrisitingini av lógini kann dentur leggjast á onnur viðurskifti, enn vinnuligt ella samfelagsbúskaparligt lønsemi. Yvirskipaða endamálið við lógini er tí eisini at stuðla undir arbeids- og inntøkumøguleikunum og móguleikunum fyri vinnuligum virkseimi um alt landið.

Búskaparráðið sigur seg kunna viðurkenna fyrsta partin av hesum endamálsorðingum, men má seta spurnatekin við seinna partin.

Seinni partur av endamálsorðingunum er eftir meting Búskaparráðsins ikki sameiniligur við fyrra part.

Í praksis ber ikki til at gera eina fiskivinnulóggáva til samstundis verða ein almannalóggáva.

Harfyri eigur sera stórir dentur – nóg stórri dentur enn nú – at verða lagdur á at loysa samfelagsligar trupuleikar, ið eru tengdir at tvørrandi arbeidsvirknismøguleikum við “mismatch” viðvíkjandi førleikum á arbeidsmarknaðinum.

Hesin innsatur eigur tó at verða skipaður í aðrari lóggávu.

Treytir

Til dømis var í arbeidssetninginum hjá fiskivinnunýskipanarnevndini

serligur dentur lagdur á, at uppboðssøluskipanin og nýskipanin í síni heild skuldi verða “marknaðargrunað”, og at høvuðsdenturin skuldi leggjast á at taka inn tilfeingisrentuna gjøgnum uppboðssølu.

“Marknaðargrunað” í hesum viðfangi kundi ikki skiljast øðrvísi enn, at skipanin í mesta mun skuldi sleppa at virka sjálvregulerandi samsvarandi útboði og eftirspurningi og við minst møguligum inntrivum frá almennari síðu.

Hetta seinasta ber sjálvsagt ikki til, um fiskivinnulóggávan samstundis skal virka sum ein almannalóggáva.

Fiskivinnulóggávan eigur ikki at verða nýtt til at styðja upp undir arbeidsvirkni í Føroyum og arbeidsvirkni kring alt landið, eitt nú við at nýta handelsforðingar.

Arbeidsvirkni eigur at verða styðjað upp undir gjøgnum betrað kappingarføri og við einum høgum produktivitetsvækstri gjøgnum betri upplæring/útbúgving, gransking og tøkniýtslu, sigur Búskaparráðið.

Vækstur og vælferð

Fyri at fremja produktivitetsvækstur í fiskivinnuni, er avgerandi at rindað verður fyri serættin at fiska. Í langa siktinum er tað bert øktur produktivetur, sum kann skapa økta vælferð í Føroyum.

Tí eiga ásetingar í vinnulóggávu ikki at taka burtur kappingarlementið, sum eggjar til øktan produktivet, men at avmarka seg til fyrisitingarmál og til at

basa bágar í marknaðarmekanismuni, ið seta náttúrliga kapping úti av spælinum.

Produktivitetsvækstur í privatum vinnum loysir vanliga ikki ein haldføristrupulleika, tí lønargongdin í almenna geiranum plagar at fylgja við lønargongdini í privata geiranum.

Í fiskivinnuni er tað kortini galdandi at produktivitetsvækstur kann minka um haldføristrupulleikan, um tilfeingisrentan verður kravd inn við gjaldi.

Hetta tí fiskivinnan vegna minkaðan stuðul verður meira tilskundað til at gera kappingarfremjandi og produktivitetsmennandi iløgur, ið ikki høvdu havt hægri lønarlag við sær í fiskivinnuni, tí tilfeingisrentan tilfellur landskassan og ikki reiðaríum og manningum.

Somuleiðis er ein øktur produktivetur avgerandi, tá vit skulu mæta haldførisavbjóðingini, tí hann styðjar upp undir eitt hægri inntøku- og tænaustøði, ið kann eggja ungum fólki til at búseta seg í Føroyum, eins og produktivitetsvækstur skapar rúmd fyri nýmenning og arbeidsplassum í øðrum vinnum, sigur Búskaparráðið í várfrágreiðingini.

Núverandi limirnir í Búskaparráðnum eru Djóni Højgaard, formaður, Sigur Poulsen og Esther Hansen. Búskaparráðið ger tvínnan frágreiðingar um føroyska búskapin um árið.

Ikki hægri tilfeingisgjald

Landsstýrismaðurin við fíggjarmálum er ikki sinnaður at taka hægri avgjöld frá fiskivinnuni

Árni Gregersen

Í várfrágreiðingini hjá Búskaparráðnum verður mælt til, at fyri at fíggja vælferðarsamfélagið, so mugu hægri tilfeingisgjöld takast inn.

Hesum er landsstýrismaðurin við fíggjarmálum ósamdur í.

–Vinnan leggur 900 milljónir krónur í skatti og avgjöld og beheldur sjálv einar 270 milljónir. Tað er ikki eina króna ov nóg, sigur Jørgen Niclasen, landsstýrismaður.

Hann er heldur ikki samdur í øllum tølum, sum eru nevnd í sambandi við várfrágreiðingina.

–Eg veit ikki hvagani tey hava fingið avlopið fyri í ár til 142 milljónir krónur. Tað er 50 milljónir minni enn á fíggjarlógini. At tað so eisini verður sagt, at

avlopið í 2019 er 700 milljónir passar heldur ikki. Í lötuni er tað 470 milljónir og enn koma rokningar inn, sigur landsstýrismaðurin.

Hann ásannar, at avlopið helst er ov lítið í ár, men tað verður broytt til næsta ár.

–Vit arbeida nú við fíggjarkørmunum fyri næsta ár. Har er uppgávan at tálma útreiðsluvækstur og fáa tamarhald á honum. Tað er neyðugt, sigur landsstýrismaðurin.

Hann leggur afturat, at tað fyrst og fremst fer at snúgvast seg um at minka vøkstur – ikki at skerja annars.

–Vit mugu minnast til, at ein partur av vøkstrinum í ár, er nakað sum vit hava arvað frá undanfarnu samgongu. Nú sleppa vit at gera okkara egnu kjarmar og okkara gnu fíggjarlóg, sigur Jørgen Niclasen.